

Sénat de Belgique

Session ordinaire 2012-2013

5-209COM

**Commission des Finances et des
Affaires économiques**

Mercredi 27 février 2013

Séance du matin

Annales

Gewone Zitting 2012-2013

Belgische Senaat

Handelingen

**Commissie voor de Financiën
en voor de Economische
Aangelegenheden**

Woensdag 27 februari 2013

Ochtendvergadering

5-209COM

Les **Annales** contiennent le texte intégral des discours dans la langue originale. Ce texte a été approuvé par les orateurs. Les traductions – *imprimées en italique* – sont publiées sous la responsabilité du service des Comptes rendus. Pour les interventions longues, la traduction est un résumé.

La pagination mentionne le numéro de la législature depuis la réforme du Sénat en 1995, le numéro de la séance et enfin la pagination proprement dite.

Pour toute commande des Annales et des Questions et Réponses du Sénat et de la Chambre des représentants: Service des Publications de la Chambre des représentants, Place de la Nation 2 à 1008 Bruxelles, tél. 02/549.81.95 ou 549.81.58.

Ces publications sont disponibles gratuitement sur les sites Internet du Sénat et de la Chambre:
www.senate.be www.lachambre.be

Abréviations – Afkortingen

CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
cdH	centre démocrate Humaniste
Ecolo	Écologistes confédérés pour l'organisation de luttes originales
MR	Mouvement réformateur
N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Open Vld	Open Vlaamse liberalen en democraten
PS	Parti Socialiste
sp.a	socialistische partij anders
VB	Vlaams Belang

De **Handelingen** bevatten de integrale tekst van de redevoeringen in de oorspronkelijke taal. Deze tekst werd goedgekeurd door de sprekers. De vertaling – *cursief gedrukt* – verschijnt onder de verantwoordelijkheid van de dienst Verslaggeving. Van lange uiteenzettingen is de vertaling een samenvatting.

De nummering bestaat uit het volgnummer van de legislatuur sinds de hervorming van de Senaat in 1995, het volgnummer van de vergadering en de paginering.

Voor bestellingen van Handelingen en Vragen en Antwoorden van Kamer en Senaat:
Dienst Publicaties Kamer van volksvertegenwoordigers, Natieplein 2 te 1008 Brussel, tel. 02/549.81.95 of 549.81.58.

Deze publicaties zijn gratis beschikbaar op de websites van Senaat en Kamer:
www.senate.be www.dekamer.be

Sommaire

Demande d'explications de M. Bert Anciaux au secrétaire d'État aux Affaires sociales, aux Familles et aux Personnes handicapées, chargé des Risques professionnels et secrétaire d'État à la Politique scientifique sur «la destination de la collection d'art moderne des Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique» (n° 5-2569)	4
Demande d'explications de M. Bart Laeremans au secrétaire d'État aux Affaires sociales, aux Familles et aux Personnes handicapées, chargé des Risques professionnels et secrétaire d'État à la Politique scientifique sur «le cadre linguistique et le transfert du Jardin botanique de Meise» (n° 5-2856).....	7
Demande d'explications de M. Bart Laeremans au secrétaire d'État aux Affaires sociales, aux Familles et aux Personnes handicapées, chargé des Risques professionnels et secrétaire d'État à la Politique scientifique sur «les cadres linguistiques des institutions scientifiques fédérales» (n° 5-3005)	9

Inhoudsopgave

Vraag om uitleg van de heer Bert Anciaux aan de staatssecretaris voor Sociale Zaken, Gezinnen en Personen met een handicap, belast met beroepsrisico's en staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid over «de bestemming van de collectie moderne kunst van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België» (nr. 5-2569)	4
Vraag om uitleg van de heer Bart Laeremans aan de staatssecretaris voor Sociale Zaken, Gezinnen en Personen met een handicap, belast met beroepsrisico's en staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid over «het taalkader en de overdracht van de Plantentuin van Meise» (nr. 5-2856)	7
Vraag om uitleg van de heer Bart Laeremans aan de staatssecretaris voor Sociale Zaken, Gezinnen en Personen met een handicap, belast met beroepsrisico's en staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid over «de taalkaders in de federale wetenschappelijke instellingen» (nr. 5-3005).....	9

Présidence de M. Ludo Sannen*(La séance est ouverte à 10 h.)***Demande d'explications de M. Bert Anciaux au secrétaire d'État aux Affaires sociales, aux Familles et aux Personnes handicapées, chargé des Risques professionnels et secrétaire d'État à la Politique scientifique sur «la destination de la collection d'art moderne des Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique» (n° 5-2569)**

M. Bert Anciaux (sp.a). – *Le secrétaire d'État, qui vient d'hériter de la compétence de la Politique scientifique du ministre Magnette, sait sans nul doute que je m'intéresse à cette matière depuis un certain temps déjà et que la situation de nos institutions scientifiques fédérales me préoccupe beaucoup.*

Par le passé, j'ai interrogé les prédécesseurs du secrétaire d'État, les ministres Magnette et Laruelle, sur l'éventuel transfert temporaire de la collection d'art moderne des MRBAB dans le Dexia Art Center. Cette intention contredisait en effet les réponses qui m'avaient été données précédemment, à savoir que cette collection serait abritée dans une aile rénovée des Musées royaux.

La réponse du ministre Magnette est restée très vague et incomplète. Il a fait référence à une étude indiquant que cinq à sept millions seraient nécessaires pour un redéploiement provisoire du Musée d'Art moderne dans les « Extensions », soit un financement à perte puisque que ces salles devront ensuite subir, comme prévu, de très importants travaux de rénovation. Il ajoutait qu'en accord avec la Régie des bâtiments, il s'était alors tourné vers le Dexia Art Center, ex-établissement Vanderborcht, et que des partenariats devaient être conclus, entre autres avec la Ville de Bruxelles, propriétaire des lieux.

Je me réjouissais que le ministre recherchât des solutions afin de présenter au public l'ensemble de la magnifique collection d'art moderne. Toutefois, les nombreuses contradictions, imprécisions et modifications incessantes m'amenaient à me poser de nombreuses questions. Je les rappelle.

Je sais de bonne source que le secrétaire d'État à la Régie des bâtiments n'a jamais reçu de demande relative à un éventuel hébergement de la collection d'art moderne dans les Extensions et qu'aucune étude n'a donc été réalisée. Est-ce exact ? Si oui, à quelle étude le ministre Magnette faisait-il alors référence et sur quelle base l'estimation de 5 à 7 millions repose-t-elle ? Qu'entendait le ministre par « de très importants travaux de rénovation » ?

Qui a finalement pris la décision de ne pas retenir les Extensions mais de prendre en considération le Dexia Art Center ? Qui a pris part à la décision et quel rôle la Régie des bâtiments a-t-elle joué ? Cette décision n'est-elle pas contradictoire à une étude antérieure des MRBAB qui concluait que le Dexia Art Center ne satisfaisait pas aux exigences d'un musée d'art moderne ? Quelles étaient les

Voorzitter: de heer Ludo Sannen*(De vergadering wordt geopend om 10 uur.)***Vraag om uitleg van de heer Bert Anciaux aan de staatssecretaris voor Sociale Zaken, Gezinnen en Personen met een handicap, belast met beroepsrisico's en staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid over «de bestemming van de collectie moderne kunst van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België» (nr. 5-2569)**

De heer Bert Anciaux (sp.a). – *Ik heb gisteren nog even nagekeken of de diensten zich niet vergist hadden en de staatssecretaris wel degelijk bevoegd is voor deze materie. En inderdaad, de bevoegdheid “Wetenschapsbeleid” is van minister Magnette naar de staatssecretaris overgegaan. Proficiat! Ik ben blij dat de bevoegdheid bij de staatssecretaris zit, al weet ik niet of dat voor hem echt wel een cadeau is. Hij weet ongetwijfeld dat de materie me al een tijd bezighoudt en dat ik me heel veel zorgen maak over onze federale wetenschappelijke instellingen en meer bepaald over de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België en de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis in het Jubelpark.*

Eerder ondervroeg ik de voorgangers van de staatssecretaris, de ministers Magnette en Laruelle, over de mogelijke en tijdelijke verhuizing van de collectie moderne kunst van de KMSKB naar het Dexia Art Center. Dat voornemen ging immers in tegen alles wat mij in eerdere antwoorden werd gezegd, namelijk dat de collectie moderne kunst zou worden ondergebracht in een gerenoveerde vleugel van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten, bekend onder de naam “Extensies”.

Minister Magnette bleef in zijn antwoord erg vaag en liet ook enkele vragen onbeantwoord. Hij verwees wel naar een studie waaruit blijkt dat een tijdelijke ontplooiing van het Museum voor Hedendaagse Kunst in de “Extensies” 5 tot 7 miljoen euro zou kosten, een verlieslatende operatie, omdat er achteraf ingrijpende renovatiewerken nodig zouden zijn. Hij verklaarde ook dat hij zich in akkoord met de Regie der Gebouwen tot het Dexia Art Center, het voormalige Vanderborchtgebouw, wendde en dat er verder nog partnerschapsovereenkomsten noodzakelijk zouden zijn, onder andere met de Stad Brussel en met de eigenares van het gebouw.

Ik ben erg tevreden dat de minister naar oplossingen zocht om de prachtige en waardevolle collectie moderne kunst in haar volledigheid aan het publiek te kunnen tonen. Maar de vele tegenstrijdigheden, de vaagheden en de voortdurende wijzigingen roepen, bij mij althans, heel wat vragen op. Ik zet ze op een rij.

Uit goede bron verneem ik dat er bij de staatssecretaris voor de Regie der Gebouwen nooit een vraag is binnengekomen over een mogelijke huisvesting van de collectie moderne kunst in de “Extensies” en dat er dus ook nooit een studie is afgeleverd. Klopt dat? Zo ja, naar welke studie verwees

raisons invoquées dans cette étude et comment compte-t-on remédier à ces problèmes ?

Enfin, où en est ce dossier aujourd'hui ? Une décision a-t-elle été prise ? A-t-on déjà pris contact avec la Ville de Bruxelles, propriétaire de l'immeuble ? Si oui, avec quel résultat ? Si non, pourquoi et quand le secrétaire d'État compte-t-il agir ? A-t-il déjà une idée des coûts du redéploiement ? Le site des Extensions ayant été écarté pour des raisons financières, j'en déduis que le Dexia Art Center est une solution nettement moins coûteuse.

Le secrétaire d'État est-il conscient que la manière dont ce dossier est géré crée une grande confusion ? Même si mes relations avec le directeur faisant fonction des Musées d'Art et d'Histoire et avec le directeur des Musées royaux des Beaux-Arts de Belgique ne sont pas très bonnes, je suis prêt à œuvrer à une solution. Je ne veux pas me livrer à des manœuvres communautaires même si j'estime que les communautés devraient être étroitement associées au dossier. Je demande vraiment plus de transparence et une approche positive et constructive du dossier. Le personnel des musées est très inquiet et le public aspire lui aussi à une solution. J'espère que le secrétaire d'État en trouvera une.

M. Philippe Courard, secrétaire d'État aux Affaires sociales, aux Familles et aux Personnes handicapées, chargé des Risques professionnels, et à la Politique scientifique. – *Les responsables des Musées royaux des Beaux-Arts de Belgique et de la Régie des bâtiments se sont déjà rencontrés à plusieurs reprises, entre autres pour visiter les Extensions des MRBAB et l'immeuble Vanderborcht, propriété de la Ville de Bruxelles. Ces réunions de travail ont été suivies d'autres rencontres auxquelles des membres des cabinets de mon prédécesseur et du secrétaire d'État à la Régie des bâtiments ont aussi participé. Par la suite, les services de l'Inspection des Finances, de la Politique scientifique fédérale (Belspo) et de la Régie des bâtiments ont également été invités de sorte qu'ils puissent se prononcer sur le premier business plan des MRBAB, élaboré le 19 juillet 2012.*

Lors de réunions bilatérales entre nos administrations et cabinets, la Régie des bâtiments est arrivée à la conclusion

minister Magnette dan en waarop steunt de raming van 5 tot 7 miljoen euro? Wat bedoelde de minister verder met “noodzakelijke grote renovatiewerken”? Ik maakte uit de eerdere antwoorden van de minister op dat er vooral voorafgaand aan de renovatiewerken onder andere asbest moest worden verwijderd.

Wie besliste er uiteindelijk om niet voor de “Extensies” te kiezen en het Dexia Art Center in overweging te nemen? Wie werd er bij die beslissing betrokken en welke rol speelde de Regie der Gebouwen? Hoe strookt de beslissing met een eerdere studie van de KMSKB die concludeert dat het Dexia Art Center niet voldoet aan de eisen van een museum voor moderne kunst? Welke redenen werden er daarvoor in die studie aangehaald en hoe denkt men dat te kunnen rechtzetten?

Tot slot, hoe ver staat het nu? Is er een beslissing? Werd intussen contact opgenomen met de Stad Brussel, eigenares van het gebouw? Zo ja, met welk resultaat? Zo neen, waarom niet en wanneer denkt de staatssecretaris tot actie over te gaan? Heeft hij al een idee van de kosten van de hervestiging? Ik veronderstel dat aangezien men de “Extensies” afwijst wegens het hoge kostenplaatje, het Dexia Art Center beduidend minder zal kosten.

Begrijpt de staatssecretaris dat deze zaak en de wijze waarop het beleid zich tot op heden ontwikkelde, steeds opnieuw zorgt voor grote onduidelijkheid? Zoals hij weet, heb ik niet echt een goede band met de waarnemend directeur van de Musea voor Kunst en Geschiedenis en met de directeur van de Musea voor Schone Kunsten, maar dat zal dan wel aan mij liggen, hoewel ik echt wel wil dat er vooruitgang wordt geboekt. Ik heb al een paar keer aangeboden daarover een deftig gesprek te hebben, maar blijkbaar ligt dat heel gevoelig. Ik bied me echt aan om mee naar een oplossing te zoeken. Ik ben echt geïnteresseerd en ik wens geen communautaire spelletjes te spelen, ook al vind ik dat de gemeenschappen bij de zaak heel sterk betrokken zouden moeten zijn. Ik vraag echt te zoeken naar meer transparantie en een meer positieve en constructieve aanpak van het dossier. Er is heel veel angst – het woord is echt niet overdreven – bij het personeel van de verschillende musea, maar ook het publiek snakt naar een positieve oplossing. Ik hoop dat de staatssecretaris dat kan realiseren en zijn karakter is daarbij in elk geval al een positief element.

De heer Philippe Courard, staatssecretaris voor Sociale Zaken, Gezinnen en Personen met een handicap, belast met Beroepsrisico's, en voor Wetenschapsbeleid. – De verantwoordelijken van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België en van de Regie der Gebouwen hebben elkaar al meermaals ontmoet, onder meer om een bezoek te brengen aan de “Extensies” van de KMSKB en aan het Vanderborchtgebouw, eigendom van de Stad Brussel. Die werkvergaderingen werden gevolgd door andere ontmoetingen waarbij ook leden van het kabinet van mijn voorganger en van de staatssecretaris voor de Regie der Gebouwen aanwezig waren. Later werden ook de diensten van de Inspectie van Financiën, van het Federaal Wetenschapsbeleid, Belspo, en van de Regie der Gebouwen uitgenodigd, zodat ze zich, conform de procedure, konden uitspreken over het eerste businessplan van de KMSKB, dat op 19 juli 2012 werd voorgesteld.

qu'il ne serait pas judicieux de dépenser de l'argent pour effectuer des rénovations légères dans les Extensions, lesquelles nécessitent de gros investissements qui n'ont pas été prévus dans le budget.

Il n'a jamais été dit que l'immeuble Vanderborgh ne répondait pas aux exigences d'un musée d'art moderne, comme certains adversaires du projet l'affirment sans preuve. La Ville de Bruxelles est en principe d'accord de mettre le bâtiment à disposition en vertu d'un contrat de bail gratuit, l'État fédéral devant rénover l'immeuble à ses frais.

Dernièrement, l'inspecteur des Finances de Belspo a remis un avis favorable sur le projet Vanderborgh dans son ensemble. Il demande toutefois que l'on limite le risque financier en faisant aussi appel au secteur privé.

Dès que l'inspecteur des Finances de la Régie des bâtiments aura approuvé le projet, mon collègue et moi-même pourrons le présenter au Conseil des ministres. En attendant, la direction des MRBAB a déjà lancé un appel de fonds au secteur privé de manière à couvrir les frais de rénovation de l'immeuble Vanderborgh, évalués à quelque 10 millions d'euros.

Les coûts des travaux ont été estimés par l'ingénieur de la Régie des bâtiments chargé du dossier et par le facility manager des MRBAB.

M. Bert Anciaux (sp.a). – *Voilà une réponse claire. On n'a pas retenu la solution des Extensions, à juste titre, selon moi, car cela aurait généré des dépenses injustifiées.*

Les 10 millions nécessaires à la rénovation de l'immeuble Vanderborgh proviendront-ils intégralement du sponsoring privé ? Est-ce bien réaliste ?

M. Philippe Courard, secrétaire d'État aux Affaires sociales, aux Familles et aux Personnes handicapées, chargé des Risques professionnels, et à la Politique scientifique. – *Je pense que c'est réaliste et que c'est une bonne solution. Nous avons déjà pris les contacts nécessaires.*

M. Bert Anciaux (sp.a). – *Je n'ai aucune objection contre le choix de l'immeuble Vanderborgh mais j'espère que nous pourrons examiner l'ensemble du projet. Je me pose en effet des questions sur le déménagement de certaines collections d'un musée à l'autre. Aujourd'hui, les collections d'art nouveau et d'art déco sont rassemblées aux Musées d'Art et d'Histoire. On veut maintenant les scinder. Le dossier est complexe et nous y reviendrons certainement.*

J'espère que le gouvernement prendra rapidement une décision définitive.

Tijdens de bilaterale vergaderingen van onze administraties en kabinetten kwam de Regie der Gebouwen tot de conclusie dat de lichte renovatie van de "Extensies" een ongegronde uitgave zou inhouden. De staat van het gebouw vereist inderdaad grote investeringen aan daken, beglazing, dakramen, enzovoort, die niet in het budget zijn opgenomen. Het geld dat vandaag zou worden geïnvesteerd, zou morgen verloren zijn.

Er werd nooit gezegd dat het Vanderborghgebouw niet kan beantwoorden aan de eisen van een museum voor moderne kunst, zoals de critici van het project zonder enig bewijs beweren. De Stad Brussel is in principe akkoord om het gebouw ter beschikking te stellen op basis van een gratis pachtovereenkomst. De federale overheid moet het gebouw op haar kosten renoveren.

Onlangs heeft de inspecteur van financiën van Belspo een gunstig advies gegeven over het Vanderborghproject in zijn geheel. Hij vraagt echter het financiële risico zoveel mogelijk te beperken door ook een beroep te doen op de privésector.

Zodra ook de inspecteur van financiën bij de Regie der Gebouwen het project heeft goedgekeurd, kunnen mij collega en ikzelf het samen aan de Ministerraad voorstellen. In afwachting daarvan heeft de directie van de KMSKB alvast een oproep tot fundraising gedaan aan de privésector, om alle renovatiekosten van het oude Vanderborghgebouw, ongeveer 10 miljoen euro, te dekken.

De kosten voor de werken werden geraamd door de ingenieur bij de Regie der Gebouwen die met het dossier werd belast, en door de facility manager van de KMSKB.

De heer Bert Anciaux (sp.a). – Dat is een duidelijk antwoord. Er is niet gekozen voor de oplossing van de "Extensies" en terecht, denk ik. Dat zou inderdaad ongegronde uitgaven hebben meegebracht.

Wordt de 10 miljoen voor de renovatie van het Vanderborghgebouw volledig via privé-sponsoring bij elkaar gebracht? Is dat wel realistisch?

De heer Philippe Courard, staatssecretaris voor Sociale Zaken, Gezinnen en Personen met een handicap, belast met Beroepsrisico's, en voor Wetenschapsbeleid. – Dat is volgens mij inderdaad realistisch en het is een goede oplossing. We hebben ook al de nodige contacten.

De heer Bert Anciaux (sp.a). – Op zich heb ik geen probleem met de keuze voor het Vanderborghgebouw. Ik hoop alleen dat we het totaalplan kunnen bekijken. Ik heb namelijk wel wat vragen bij het verschuiven van bepaalde collecties van het ene museum naar het andere. Vandaag horen de collecties art nouveau en art deco samen in de Musea voor Kunst en Geschiedenis. Dat wil men nu opsplitsen. Het is een ingewikkeld dossier en we zullen het daar later nog over hebben.

Ik ben dus helemaal niet tegen de gekozen oplossing en ik hoop dat er snel een definitieve regeringsbeslissing volgt.

Demande d'explications de M. Bart Laeremans au secrétaire d'État aux Affaires sociales, aux Familles et aux Personnes handicapées, chargé des Risques professionnels et secrétaire d'État à la Politique scientifique sur «le cadre linguistique et le transfert du Jardin botanique de Meise» (n° 5-2856)

M. Bart Laeremans (VB). – *Comme on le sait, après 11 ans d'attente, un accord a enfin été dégagé entre les communautés sur le transfert du Jardin botanique de Meise. Cet accord prévoit que des scientifiques francophones continueront à y travailler en étant rémunérés par la Communauté française. Il n'en va toutefois pas de même pour le personnel administratif et technique. Les francophones qui partent à la pension seront remplacés par des néerlandophones. Le ministre président flamand parle d'un scénario d'extinction. Ce dernier est inscrit dans l'accord de coopération.*

Tout cela est en contradiction avec le projet de cadre linguistique de l'ancien ministre Magnette, qui voulait manifestement nommer une série de francophones juste avant son départ du gouvernement. Cela suscite évidemment des questions.

La promulgation d'un cadre linguistique est-elle encore opportune au moment où le transfert du Jardin botanique est imminent ? Le sujet a-t-il été discuté avec les communautés ? Le ministre est-il disposé à adapter ou à retirer son projet ?

Le ministre est-il d'accord sur le principe du maintien d'un certain nombre de scientifiques francophones et l'existence d'un scénario d'extinction pour le personnel administratif et technique francophone ?

Quel régime de financement est-il prévu ? Cet accord est-il définitif ou la réglementation dépend-elle du nombre de personnels francophones au moment du transfert ? Quelles initiatives le ministre prend-il en vue d'un transfert rapide et irréprochable ? Pourquoi attend-on jusqu'en 2014 pour réaliser ce transfert ? Peut-il avoir lieu plus rapidement et, dans l'affirmative, le ministre y veillera-t-il ?

M. Philippe Courard, secrétaire d'État aux Affaires sociales, aux Familles et aux Personnes handicapées, chargé des Risques professionnels, et à la Politique scientifique. – *Il est nécessaire d'instaurer un cadre linguistique afin de pouvoir exécuter le plan d'action prévu dans les plans de personnel 2011, 2012 et 2013.*

Pour le plan d'action inclus dans le plan de personnel 2011, SELOR a déjà procédé à des sélections pour les niveaux A, B, C et D. Un jury du personnel scientifique est chargé des sélections pour les fonctions scientifiques. Celles-ci ont été ouvertes aux néerlandophones et aux francophones. Au total, il s'agit d'une trentaine de fonctions pour lesquelles tant des néerlandophones que des francophones seront nommés statutairement. Souvent, ils travaillent déjà contractuellement depuis plus de dix ans au Jardin botanique national de Belgique.

Vraag om uitleg van de heer Bart Laeremans aan de staatssecretaris voor Sociale Zaken, Gezinnen en Personen met een handicap, belast met beroepsrisico's en staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid over «het taalkader en de overdracht van de Plantentuin van Meise» (nr. 5-2856)

De heer Bart Laeremans (VB). – *Zoals bekend, werd tussen de gemeenschappen, na elf jaar wachten, eindelijk een akkoord bereikt over de overdracht van de Plantentuin van Meise. In dat akkoord staat dat er Franstalige wetenschappers actief zouden blijven, betaald door de Franse Gemeenschap. Dat geldt evenwel niet voor het administratief en technisch personeel. Franstaligen die met pensioen gaan, zullen worden vervangen door Nederlandstaligen. De Vlaamse minister-president spreekt van een uitdoofscenario. Ik heb ondertussen het samenwerkingsakkoord gelezen, waarin letterlijk staat dat er een uitdoofscenario bestaat.*

Een en ander is tegenstrijdig met het ontwerp van taalkader dat voormalig minister Magnette nog net voor zijn vertrek uit de regering, wou uitvaardigen. Blijkbaar wou hij op de valreep nog een reeks Franstalige benoemingen doorvoeren. Dat roept uiteraard vragen op.

Is de uitvaardiging van een taalkader nog opportuun nu de overdracht van de Plantentuin nakende is? Werd daarover gesproken met de gemeenschappen? Is de minister bereid zijn ontwerp aan te passen of in te trekken?

Gaat de minister akkoord met het principe dat er een aantal Franstalige wetenschappers kunnen blijven, maar dat er een uitdoofscenario komt voor het Franstalig administratief en technisch personeel?

Welke financieringsregeling werd afgesproken? Ligt die afspraak vast of hangt de regeling af van het aantal Franstalige personeelsleden op het moment van de overdracht? Welke initiatieven neemt de minister om een snelle en vlekkeloze overdracht te bewerkstelligen? Waarom wordt met de overdracht gewacht tot 2014? Kan het voor de minister sneller en zo ja, wil hij daar dan ook voor zorgen?

De heer Philippe Courard, staatssecretaris voor Sociale Zaken, Gezinnen en Personen met een handicap, belast met Beroepsrisico's, en voor Wetenschapsbeleid. – *De invoering van een taalkader is noodzakelijk om het actieplan opgenomen in de personeelsplannen 2011, 2012 en 2013 te kunnen uitvoeren.*

Voor het actieplan opgenomen in het personeelsplan 2011 heeft SELOR al selecties uitgevoerd voor de niveaus A, B, C en D. Een jury voor het wetenschappelijk personeel is belast met de selecties voor de wetenschappelijke functies. Die werden opengesteld voor Nederlandstaligen en Franstaligen. In totaal gaat het om een dertigtal functies waarbij zowel Nederlandstaligen als Franstaligen statutair zullen worden benoemd, die die vaak al meer dan tien jaar contractueel tewerkgesteld zijn in de Nationale Plantentuin van België.

De personeelsplannen voorzien ook in de vervanging van een

Les plans de personnel prévoient aussi le remplacement d'un certain nombre de fonctionnaires qui partent à la retraite. Il s'agit dans ce cas de fonctions essentielles pour l'institut : un gestionnaire de collection pour les collections vivantes, un communicateur francophone, un éducateur, un éditeur desktop, etc.

L'approbation d'un cadre linguistique pour le Jardin botanique national de Belgique est donc d'une importance capitale pour permettre le bon fonctionnement de l'institution et pour remplir certains postes vacants.

Le cadre linguistique soumis à la Commission permanente de contrôle linguistique (CPCL) prévoit une proportion N/F 50/50 pour les niveaux 1 et 2, une proportion N/F 70/30 pour le niveau 3 et une proportion N/F 93/7 pour les niveaux 4 et 5.

La CPCL a indiqué que cette proposition doit être adaptée comme suit : une proportion N/F 50/50 pour les niveaux 1 et 2, une proportion N/F 66/34 pour le niveau 3 et une proportion N/F 90/10 pour les niveaux 4 et 5.

Je suis d'accord avec le principe qu'à terme, les francophones employés par le Jardin botanique national de Belgique seront uniquement des scientifiques et qu'un scénario d'extinction s'appliquera au personnel administratif et technique francophone.

Conformément à l'accord de coopération, les moyens qui seront dégagés à la fin de la carrière du personnel administratif et technique francophone seront utilisés par le Jardin botanique pour l'engagement de personnel scientifique francophone supplémentaire.

La règle de financement est basée sur l'article 62ter de la loi spéciale du 16 janvier 1989, inséré par la loi spéciale du 13 janvier 2011. Elle est précisée dans l'article 10 de l'accord de coopération.

Les moyens supplémentaires sont répartis entre la Communauté flamande et la Communauté française sur la base du rôle linguistique des membres du personnel employé par le Jardin botanique national le jour de la signature de l'accord de coopération. C'est pourquoi une liste des membres du personnel figurera en annexe de cet accord.

En cas de modification des effectifs, cette clé de répartition sera adaptée en fonction de la situation du personnel le jour du transfert. Je mettrai tout en œuvre pour faciliter ledit transfert.

La convention relative au prêt à usage, dont il est question à l'article 2 l'accord de coopération, a déjà été rédigée et sera soumise aux instances compétentes. Il serait préférable que le transfert du Jardin botanique national de Belgique coïncide avec la fin d'une année budgétaire.

M. Bart Laeremans (VB). – *La réponse est claire. Mes craintes sont confirmées. On tente, in extremis, de concrétiser des absurdités. Alors que pendant des années, le Jardin botanique a fonctionné sans cadre linguistique, ce dernier doit soudainement être adapté en ce qui concerne les plans de personnel pour 2011, 2012 et 2013, et ce précisément neuf mois avant le transfert de l'institution ! Pour les fonctions supérieures, une proportion N/F 50/50 est proposée et, pour l'ensemble des autres catégories, encore toujours 34% de*

aantal ambtenaren die met pensioen gegaan zijn. Het gaat daarbij om een aantal functies die essentieel zijn voor het instituut: een collectiemanager voor de levende collecties, een Franstalig communicator, een educator, een desktop editor enzovoort.

De goedkeuring van een taalkader voor de Nationale Plantentuin van België is dan ook uitermate belangrijk voor het goed functioneren van de instelling en de invulling van een aantal openstaande functies.

Het aan de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) voorgestelde taalkader voorziet in een 50/50 N/F-verhouding voor de niveaus 1 en 2, een 70/30 N/F-verhouding voor niveau 3 en een 93/7 N/F-verhouding voor de niveaus 4 en 5.

De VCT heeft aangegeven dat dit voorstel als volgt diende te worden aangepast: een 50/50 N/F-verhouding voor de niveaus 1 en 2, een 66/34 N/F-verhouding voor niveau 3 en een 90/10 N/F-verhouding voor de niveaus 4 en 5.

Ik ga akkoord met het principe dat op termijn Franstaligen enkel als wetenschappers tewerkgesteld zullen worden in de Nationale Plantentuin van België en dat er een uitdoofscenario bestaat voor het Franstalig administratief en technisch personeel.

Overeenkomstig het samenwerkingsakkoord zullen de middelen die vrijkomen bij het einde van de loopbaan van het Franstalig administratief en technisch personeel gebruikt worden om extra Franstalige wetenschappers in de Plantentuin te werk te stellen.

De financieringsregeling is gebaseerd op artikel 62ter van de bijzondere wet van 16 januari 1989, ingevoegd door de bijzondere wet van 13 januari 2011. Ze wordt verder toegelicht in artikel 10 van het samenwerkingsakkoord.

De extra middelen worden tussen de Vlaamse en de Franse Gemeenschap verdeeld op basis van de taalrol van de personeelsleden die bij de Nationale Plantentuin in dienst zijn op de dag van de ondertekening van het samenwerkingsakkoord. Daarom zal een lijst met personeelsleden als bijlage bij het akkoord worden gevoegd.

Bij wijzigingen in het personeelsbestand zal die verdeelsleutel worden aangepast in functie van de personeelssituatie op de dag van de overdracht. Ik zal alles in het werk stellen om de overdracht zo vlot mogelijk te laten verlopen.

De bruikleenovereenkomst waarin artikel 2 van het samenwerkingsakkoord voorziet, werd reeds opgesteld en zal worden voorgelegd aan de bevoegde instanties. De overdracht van de Nationale Plantentuin van België valt best samen met het einde van een begrotingsjaar.

De heer Bart Laeremans (VB). – Het antwoord is duidelijk. Wat ik gevreesd had, komt ook uit. Op de valreep moet er nog iets absurds gebeuren. Jarenlang heeft de Plantentuin gefunctioneerd zonder taalkader, maar uitgerekend negen maanden voor de overdracht moet het taalkader worden aangepast en meer bepaald met betrekking tot de personeelsplanning voor 2011, 2012 en 2013! Voor de top wordt een 50/50 N/F-verhouding voorgesteld, voor alle andere categorieën samen nog altijd 34% Franstaligen. Toch

francophones. Singulière proportion pour une institution néerlandophone ! Voilà qui témoigne de l'absurdité de la Belgique.

Après onze années, le Jardin botanique sera enfin transféré mais à la dernière minute, le ministre vient encore nous parler du nombre de contractuels francophones qui seront nommés statutairement afin de pouvoir dire, au moment du transfert, combien de francophones doivent rester en place. C'est inconcevable. J'avais cru comprendre que la Commission permanente de contrôle linguistique avait demandé une modification de la proposition mais le ministre affirme qu'elle a déjà pris une décision. J'étudierai la question.

Quoi qu'il en soit, nous continuerons à suivre cette affaire avec attention car il est inadmissible de vouloir nommer encore abusivement des francophones au Jardin botanique juste avant qu'il ne soit transféré.

**Demande d'explications de
M. Bart Laeremans au secrétaire d'État aux
Affaires sociales, aux Familles et aux
Personnes handicapées, chargé des
Risques professionnels et secrétaire d'État
à la Politique scientifique sur «les cadres
linguistiques des institutions scientifiques
fédérales» (n° 5-3005)**

M. Bart Laeremans (VB). – En 2005, puis en 2007 et en 2009, notre collègue Joris Van Hauthem avait interrogé les ministres de la Politique scientifique sur les déséquilibres flagrants dans la répartition linguistique des emplois dans les institutions scientifiques fédérales. Les ministres avaient admis ces déséquilibres et promis d'y remédier rapidement, tant du côté des départs que des engagements.

Plus de sept ans se sont écoulés, et je ne peux que constater que l'intention est pour ainsi dire restée lettre morte.

Je citerai quelques exemples. Nous observons une diminution du nombre de néerlandophones aux Archives de l'État, comme à l'Institut royal du Patrimoine artistique. À l'Institut royal météorologique de Belgique, nous n'arrivons qu'à 44% de néerlandophones, certes partant de 33%. Au Musée royal de l'armée, on arrive à peine à 43%. La proportion de néerlandophones au Musée royal d'Afrique centrale a baissé ces dernières années de 63% à 53%, alors que les cadres linguistiques prévoient une répartition 60/40. L'Observatoire royal ne compte que 42% de néerlandophones.

Globalement, nous constatons qu'en 2005, 46% du personnel des institutions scientifiques fédérales appartenait au rôle néerlandophone et que, sept ans plus tard, cette proportion dépasse à peine 48%. Ce sont encore des situations coloniales, où la majorité de ce pays – les Flamands représentent près de 60% de la population – doit se satisfaire d'une minorité des fonctions dans les institutions scientifiques fédérales. En sept ans, on a progressé de 2% ; à ce rythme, on arrivera à des proportions équitables dans 42 ans !

Lorsqu'on examine l'évolution de ces sept dernières années

een vreemde verhouding voor een Nederlandstalige instelling! Dat is België op zijn best: totaal absurd.

Na elf jaar wordt de Plantentuin eindelijk overgedragen, maar nog gauw komt de minister ons vertellen hoeveel contractuele Franstaligen statutair zullen worden benoemd, om dan op het ogenblik van de overdracht te kunnen zeggen hoeveel Franstaligen er moeten blijven. Onvoorstelbaar. Ik had overigens begrepen dat de Vaste Commissie voor Taaltoezicht het voorstel heeft teruggestuurd voor aanpassing, maar de minister zegt dat de VCT al beslist heeft. Ik zal dat verder onderzoeken.

Hoe dan ook, we blijven de zaak goed volgen, want het gaat niet op om, net voor de overdracht, nog vlug helemaal ten onrechte een aantal Franstaligen te gaan benoemen in de Plantentuin.

**Vraag om uitleg van
de heer Bart Laeremans aan de
staatssecretaris voor Sociale Zaken,
Gezinnen en Personen met een handicap,
belast met beroepsrisico's en
staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid
over «de taalkaders in de federale
wetenschappelijke instellingen»
(nr. 5-3005)**

De heer Bart Laeremans (VB). – In 2005, en nogmaals in 2007 en 2009, ondervroeg onze collega Joris Van Hauthem de toenmalige minister van Wetenschapsbeleid over de flagrante scheeftrekkingen die er bestaan bij de verdeling van de betrekkingen tussen de taalgroepen in de federale wetenschappelijke instellingen. De toenmalige minister gaf de scheeftrekkingen toe en beloofde daar op korte termijn iets aan te doen, zowel in het kader van afvloeiingen als in het kader van nieuwe aanwervingen.

Vandaag zijn we meer dan zeven jaar verder, en kan ik alleen maar vaststellen dat er van het voornemen zo goed als niets is terechtgekomen.

Ik vermeld een aantal voorbeelden. In het Algemeen Rijksarchief zien we dat het aantal Nederlandstaligen daalt, net als in het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium. In het Koninklijk Meteorologisch Instituut van België zitten we nog maar aan 44%, al komen we van 33% Nederlandstaligen. Ook in het Koninklijk Museum van het Leger is dat nog maar 43%. Voorts is het aantal Nederlandstaligen in het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika de voorbije jaren gedaald van 63% naar 53%, terwijl het taalkader daar moet voldoen aan een verhouding 60/40. De Koninklijke Sterrenwacht telt ook maar 42% Nederlandstaligen.

Samengevat kunnen we stellen dat in 2005 46% van de totaliteit van het personeel van de federale wetenschappelijke instellingen tot de Nederlandse taalgroep behoorde en die verhouding na zeven jaar is opgelopen tot niet veel meer dan 48%. Dat zijn nog altijd koloniale toestanden, waar de meerderheid van dit land – de Vlamingen maken om en bij de

par institution, on n'aperçoit nulle part de rattrapage net en faveur des Flamands. Si certains progrès – généralement modestes – ont été accomplis dans neuf de ces institutions, la situation s'est encore aggravée dans cinq autres. En d'autres termes, aucun effort systématique n'a été fourni pour rétablir les déséquilibres flagrants, en dépit des promesses.

Entre-temps, la plupart de ces institutions se sont vu doter – généralement en 2012 – de nouveaux cadres linguistiques, qui faisaient défaut depuis des années, sans doute par la volonté de faire s'éterniser, ou au moins se prolonger, les distorsions. Intrinsèquement, ces cadres linguistiques représentent déjà un affront aux Flamands, car, pour les fonctions supérieures, ils prévoient d'office une répartition 50/50, et, pour les fonctions subalternes, ils prennent en compte non seulement le volume de travail mais aussi ce qu'on appelle des tâches d'études et de conception auxquelles s'applique l'inéquitable clé 50/50. En outre, nous devons constater que la répartition des fonctions imposée par les cadres linguistiques est violée neuf fois sur dix au détriment des Flamands. Et le fossé entre les cadres linguistiques et la répartition effective des emplois est souvent large.

- 1) *Comment se fait-il que, ces sept dernières années, aucune action systématique n'ait été entreprise à la Politique scientifique fédérale pour rééquilibrer les distorsions coloniales au détriment des Flamands dans les institutions scientifiques fédérales ?*
- 2) *Comment se fait-il que, dans plusieurs institutions, les écarts se soient encore aggravés ?*
- 3) *Quelles mesures le ministre prend-il à court terme pour garantir au moins le respect des cadres linguistiques, quoique ceux-ci soient discriminatoires au désavantage des Flamands ?*
- 4) *Qu'en est-il des quatre institutions dont n'avons pas trouvé de cadres linguistiques publiés au Moniteur belge ?*

M. Philippe Courard, secrétaire d'État aux Affaires sociales, aux Familles et aux Personnes handicapées, chargé des Risques professionnels, et à la Politique scientifique. – *Je ne puis répondre que pour les institutions scientifiques qui relèvent de mes compétences.*

Tout d'abord, j'attire l'attention sur le fait que les cadres linguistiques ne peuvent être analysés que de manière globale. La proportion 60/40 pour le Musée royal de

60% van de bevolking uit – het mag stellen met een minderheid van de jobs in de federale wetenschappelijke instellingen. Op zeven jaar tijd zijn we er dus 2% op vooruitgegaan; als we aan dat tempo verder gaan, dan betekent het dat we over welgeteld 42 jaar tot voor de Vlamingen billijke verhoudingen komen!

Overlopen we de evolutie in de afzonderlijke instellingen over die zeven jaar, dan zien we dat er nergens sprake is van een forse lineaire inhaalbeweging ten voordele van de Vlamingen. Weliswaar wordt er in negen instellingen enige vooruitgang geboekt, meestal zeer bescheiden van omvang, maar er zijn ook vijf instellingen waar de toestand er nog verder op achteruit is gegaan. Men heeft met andere woorden geen enkele systematische inspanning gedaan om de flagrante scheeftrekkingen recht te trekken, ondanks de gedane beloften.

Intussen hebben de meeste van de instellingen – meestal in de loop van het jaar 2012 – opnieuw een taalkader gekregen, nadat ze in dat verband jarenlang in gebreke zijn gebleven, wellicht ten gevolge van een bewust beleid om zo de scheeftrekkingen in stand te kunnen houden of althans toch zo lang mogelijk te rekken. De taalkaders zijn overigens op zich reeds een belediging voor de Vlamingen omdat ze voor de hogere betrekkingen van rechtswege een 50/50-verdeling opleggen, en er voor de lagere betrekkingen ook scheeftrekkingen plaatsgrijpen door niet alleen het werkvolume in rekening te brengen, maar ook de zogenaamde studie- en conceptietaken, waarvoor weer de onrechtvaardige verdeelsleutel 50/50 wordt gehanteerd. Maar zelfs ondanks dat, kunnen wij alleen maar vaststellen dat de verdeling van de betrekkingen, zoals ze door de taalkaders wordt opgelegd, negen keer op tien niet wordt gerespecteerd ten nadele van de Vlamingen. En de discrepantie die er bestaat tussen het taalkader en de reële verdeling van de betrekkingen is vaak zeer groot.

- 1) Hoe komt het dat er de voorbije zeven jaar geen systematische actie werd ondernomen bij het federaal wetenschapsbeleid om de koloniale scheeftrekkingen ten nadele van de Vlamingen in de federale wetenschappelijke instellingen op korte termijn recht te trekken?
- 2) Hoe komt het dat in een aantal instellingen de scheeftrekkingen zelfs nog zijn vergroot in plaats van verminderd?
- 3) Welke maatregelen neemt de minister op korte termijn om te maken dat de taalkaders minstens worden gerespecteerd, ook al zijn die op zich ook nog discriminerend voor de Vlamingen?
- 4) Hoe zit het met het taalkader van de vier instellingen waarvoor we het taalkader niet hebben teruggevonden in het *Belgisch Staatsblad*?

De heer Philippe Courard, staatssecretaris voor Sociale Zaken, Gezinnen en Personen met een handicap, belast met Beroepsrisico's, en voor Wetenschapsbeleid. – Ik kan enkel antwoorden voor de wetenschappelijke instellingen die onder mijn bevoegdheid vallen.

Eerst en vooral dient te worden opgemerkt dat de taalkaders enkel kunnen worden geanalyseerd op een globale manier. De verhouding 60/40 voor het Koninklijk Museum voor

l'Afrique centrale s'applique seulement aux grades 3, 4 et 5. Pour les grades 1 et 2, les postes de direction, la proportion est de 50/50, conformément au droit du travail pour la fonction publique.

En 2010 et 2012, le département Politique scientifique a été confronté à l'important défi de définir un nouveau cadre linguistique pour les dix institutions qui, depuis des années, ne disposaient plus d'un tel cadre réglementaire. Cette mission fut exécutée avec l'accord de la Commission permanente de contrôle linguistique.

Il est clair que des mesures systématiques, qui sont toujours pertinentes, ont été prises systématiquement pour corriger le déséquilibre. Cependant, la marge de manœuvre est parfois très étroite. Ainsi, seuls les engagements sont répartis linguistiquement.

Nous n'avons aucun contrôle sur le départ volontaire ou non des personnes, qui entraîne souvent des conséquences négatives pour l'équilibre linguistique. Certaines institutions qui ont connu un nombre élevé de départs mais qui ont engagé de manière limitée sont confrontées à un déséquilibre. Lors des engagements, une attention est accordée au rétablissement de l'équilibre linguistique. J'ai l'intention de poursuivre la politique actuelle.

Le cadre linguistique des Archives générales du Royaume et des Archives de l'État en Région bruxelloise – les bureaux régionaux ne sont pas soumis au cadre linguistique – a été publié au Moniteur belge du 11 janvier 2012. Le cadre linguistique des Musées royaux des Beaux-Arts de Belgique a été approuvé en janvier 2013 par la Commission permanente de contrôle linguistique et sera publié sous peu. Le cadre linguistique de l'Institut royal du Patrimoine artistique sera soumis prochainement à la CPCL.

M. Bart Laeremans (VB). – *La réponse du secrétaire d'État ne me donne guère satisfaction. Il est exact qu'au niveau de la direction, la proportion est de 50/50 et non de 60/40 au Musée d'Afrique centrale. De manière générale, nous observons cependant un recul du personnel néerlandophone : en 2005, 63% du personnel était néerlandophone et l'on est tombé à 53% en 2012. Une diminution de 10% en sept ans me paraît assez importante pour une institution qui se situe en périphérie flamande. Il y a certainement une autre explication que la non-compensation des départs par de nouveaux engagements.*

Le secrétaire d'État affirme qu'il poursuit la politique qui avait été entamée, mais comme je l'ai déjà dit, si l'on s'en tient à ce rythme il faudra 42 ans pour parvenir à l'équilibre linguistique. La majeure partie des emplois dans les institutions scientifiques sont financés par la Flandre et c'est pourquoi ce déséquilibre est incompréhensible. Heureusement, ce gouvernement n'en a plus que pour un an. Espérons que le prochain s'emploiera plus assidûment à rétablir un équilibre correct.

(La séance est levée à 10 h 30.)

Midden-Afrika is enkel van toepassing voor de graden 3, 4 en 5. Voor de graden 1 en 2, de directieposten, daarentegen is de verhouding 50/50, zoals de arbeidswetgeving voor het openbaar ambt voorschrijft.

Een belangrijke uitdaging voor het departement Wetenschapsbeleid was in 2010 en 2012 een nieuw taalkader op te stellen voor de tien instellingen. Die hadden sinds verschillende jaren geen geregeld taalkader. De opdracht werd uitgevoerd met het akkoord van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht.

Het is ook duidelijk dat systematische maatregelen werden genomen, die nog steeds relevant zijn, om het onevenwicht te corrigeren. De bewegingsruimte is echter soms beperkt. Zo zijn enkel de aanwervingen taalkundig verdeeld.

We hebben geen controle op het vrijwillig of onvrijwillig vertrek van mensen, dat vaak negatieve gevolgen heeft voor het taalevenwicht. Sommige instellingen waar veel mensen vertrokken zijn, maar die beperkt hebben aangeworven, worden met een onevenwicht geconfronteerd. Bij aanwervingen wordt er aandacht besteed aan het herstel van het taalevenwicht. Mijn bedoeling is het bestaande beleid voort te zetten.

Het taalkader van het Algemeen Rijksarchief en van het Rijksarchief in het Brussels Gewest – regionale kantoren zijn niet onderworpen aan het taalkader – werd gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 11 januari 2012. Het voorgestelde taalkader van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België werd in januari 2013 goedgekeurd door de Vaste Commissie voor Taaltoezicht en zal binnenkort worden gepubliceerd. Het taalkader van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium zal binnenkort aan de VCT worden voorgelegd.

De heer Bart Laeremans (VB). – Het antwoord van de staatsecretaris schenkt me niet veel voldoening. Het klopt dat er aan de top in het Afrikamuseum een verhouding 50/50 geldt en niet 60/40. Algemeen genomen zien we evenwel een forse achteruitgang van het Nederlandstalig personeel: in 2005 waren er 63% Nederlandstaligen en dat zakte tot 53% in 2012. Een daling met 10% op zeven jaar tijd lijkt me vrij veel voor een instelling die in de Vlaamse rand ligt. Blijkbaar is er toch meer aan de hand dan afvloeiingen die niet gecompenseerd worden door nieuwe aanwervingen.

De staatsecretaris zegt dat hij voortgaat op de ingeslagen weg, maar zoals ik al zei, zal het aan dat tempo nog 42 jaar duren eer er een taalevenwicht is. Het gros van de jobs in de wetenschappelijke instellingen worden gefinancierd vanuit Vlaanderen en daarom is het onevenwicht onbegrijpelijk. Gelukkig heeft deze regering nog maar een jaar te gaan. Hopelijk wil de volgende meer werk maken van een correct evenwicht.

(De vergadering wordt gesloten om 10.30 uur.)